

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Hotspots van het ministerie van Justitie en Veiligheid

2019-

Versie 1.0

Datum
Status

18 december 2020
Vastgesteld in het SIO van 17 december 2020

Toelichting

Inleiding

Op grond van artikel 5, lid 1, sub e, van het Archiefbesluit 1995 kunnen in bijzondere gevallen archiefstukken die in een selectielijst zijn gewaardeerd als te vernietigen alsnog worden gewaardeerd als te bewaren. Eén mogelijk instrument is de periodieke hotspotmonitor, zoals deze door de handreiking [Belangen in Balans \(versie 1.0\)](#) (BiB) van het Nationaal Archief wordt omschreven.

Hotspots: definitie en criteria

Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers en/of burgers onderling. Het gaat dus om zaken die veel maatschappelijke beroering veroorzaken. Een hotspot voldoet aan één of meer van de volgende criteria:

- Er is sprake van een (schokkende) gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen die voor veel maatschappelijke beroering zorgt en waarvoor uitzonderlijk veel aandacht bestaat in de media. Bijvoorbeeld: de schietpartij in een winkelcentrum in Alphen aan den Rijn (2011); de vuurwerkramp in Enschede (2000); het neerstorten van vlucht MH17 (2014); het uitbreken van de vogelgriep (2014).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt, het debat over de kwestie maakt veel emoties los. Bijvoorbeeld: de discussie over Zwarte Piet (2013 e.v.).
- Er is sprake van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de Nederlandse overheid. Bijvoorbeeld: het delen van de metadata van telefoonverkeer met de NSA door de AIVD (2014); de Schipholbrand (2005).
- Er is sprake van een politieke kwestie waardoor de positie van de minister of het Kabinet ernstig is bedreigd. Bijvoorbeeld: de fraude met toeslagen door Bulgaren (2013); de nationalisatie van ABN AMRO (2008).

Hotspotmonitor: instrument voor identificatie van hotspots

De hotspotmonitor is gericht op het identificeren van gebeurtenissen en kwesties in de samenleving die grote invloed hebben uitgeoefend op de activiteiten van de organisatie.

Het doel van de periodieke hotspotmonitor is om ervoor te zorgen dat de archiefbescheiden die betrekking hebben op deze hotspots worden aangewezen voor blijvende bewaring.

De gehanteerde criteria en procedure zijn nog niet beschreven en vastgelegd in het huidige selectie-instrumentarium van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De formele vaststelling van de nieuwe selectielijst van JenV mét hotspotmonitor staat gepland voor het eerste kwartaal van 2021. Daarom wordt de voor deze hotspotlijst gevolgde procedure hier kort geschetst.

Deze hotspotlijst is opgesteld onder regie van de Directie Informatievoorziening en Inkoop (DI&I) en voorgelegd aan de informatieadviseurs van de onderdelen waarop de hotspot betrekking heeft. Deze lijst is vervolgens voor advies voorgelegd aan het Nationaal Archief, de CIO-raad van JenV en de Strategische Bedrijfsvoeringsraad. Ten slotte werd deze versie in het Strategisch Informatieoverleg vastgesteld.

Verhouding tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De AVG gaat uit van het principe van doelbinding: persoonsgegevens mogen enkel verwerkt worden voor uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en niet zomaar voor andere doeleinden. De AVG maakt daarbij een onderscheid tussen gewone persoonsgegevens, bijzondere persoonsgegevens en strafrechtelijke gegevens. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl>.

Voor blijvend te bewaren gegevens geldt ook de 'archivering in het algemeen belang'. Archivering in het algemeen belang is in de AVG beperkt tot overheidsinstanties of openbare of particuliere organen die wettelijk verplicht zijn om archiefbescheiden te beheren. Het uitgangspunt is dat archiefvormers 'archivering in het algemeen belang' al toepassen tijdens het verzamelen van persoonsgegevens en dus niet alleen ná overbrenging naar een archiefbewaarplaats. In het kader van 'archivering in het algemeen belang' is het permanent bewaren van persoonsgegevens verenigbaar met de oorspronkelijke rechtmatige doeleinden waarvoor ze zijn verzameld. De belangenafweging en motivatie tot het permanent bewaren moet zijn neerslag vinden in de selectielijst, waarover, desgevraagd, verantwoording moet kunnen worden afgelegd.

De nieuwe selectielijst van het ministerie van Justitie en Veiligheid beschrijft niet voor elk proces of en, zo ja, welke categorie persoonsgegevens wordt verwerkt. In hoofdstuk 3 en dan met name in onderdeel 3.3 is onder andere de verhouding tussen de Archiefwet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) uitgewerkt. Daaruit volgt voor de diverse JenV-onderdelen dat de koppeling tussen de persoonsgegevens en de waarderingen verloopt via de verwerkingsregisters. Dit verklaart waarom noch de selectielijst op procesniveau, noch de voorliggende hotspotlijst beschrijvingen bevat van de aanwezige persoonsgegevens.

Disclaimer

Na vaststelling van de hotspotlijst zal bepaald worden welke archiefbescheiden uitgezonderd worden van vernietiging. Mogelijk zijn archiefbescheiden al vóór vaststelling van een hotspotlijst vernietigd volgens de geldende selectielijst. Het is ook mogelijk dat archiefbescheiden met betrekking tot een hotspot niet uitgezonderd worden van vernietiging omdat deze niet van belang zijn voor de reconstructie van de hotspot.

Hotspots Ministerie van Justitie en Veiligheid	
Uniek nummer	1
Hotspot	Corona (COVID-19 of SARS-CoV-2)
Datering	1 december 2019 - onbekend
Criteria	Maatschappelijke beroering / media-aandacht ☒
	Tegenstellingen tussen burgers / emoties ☒
	Debat functioneren overheid ☒
	Positie minister/kabinet ☒
Nadere omschrijving	Op 11 maart 2020 heeft de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie de uitbraak van het nieuwe coronavirus (ook wel COVID-19 of SARS-CoV-2 genoemd) officieel uitgeroepen tot een pandemie. Ook in Nederland zien we veel maatschappelijke beroering en uitzonderlijk veel aandacht voor dit onderwerp in de media. De Nederlandse Rijksoverheid voert een regierol en werkt samen met allerlei organisaties om besmettingen te voorkomen en de gevolgen van het nieuwe virus te beperken. Ten gevolge van de uitbraak van het virus COVID-19 in Nederland zijn diep ingrijpende maatregelen genomen voor de volksgezondheid. Deze COVID-19 gerelateerde maatregelen hadden (ook) grote gevolgen voor onderwerpen waar JenV eerstverantwoordelijke is. De maatregelen hebben geleid tot: - Veel media-aandacht: de persconferenties van Rutte en De Jonge waren de best bekeken programma's ooit; - Vraagstukken op het terrein van handhaving van coronaregels; - Afstemming met de veiligheidsregio's; - Juridische onderbouwing van de maatregelen; - Discussie en protest over de 1,5-meter-samenleving; - Discussie over privacyregels bij de ontwikkeling van de corona-app; - Debat over al dan niet optreden tegen demonstraties, zoals de #BlackLivesMatter-demonstratie op de Dam met een onverwachts hoge opkomst; - Een langzaam intensiverend debat over het functioneren van het kabinet en de overheid in deze crisis; - Kritische reacties naar aanleiding van het overtreden van regels door de minister van JenV tijdens zijn huwelijksfeest. De eerste berichten vanuit de WHO en Chinese contacten over het virus bereikten de ministeries in de loop van december 2019. Voor JenV behelst de hotspot: de aanloop naar en rond de coronacrisis, beginnend met de eerste berichten uit China in december 2019, afstemming met de betrokken ministers, contacten met VWS, de interdepartementale coördinatie van de crisis, de handhaving van de intelligente lockdown in Nederland met een grote impact op het maatschappelijk leven, de voorbereiding van tijdelijke noodwetgeving, tot en met het afschalen van de crisisorganisatie en de nasleep van de coronacrisis.

	Bij de nasleep zijn de volgende aspecten inbegrepen: - Langetermijneffecten en maatregelen (1,5-meter-samenleving, mondkapjesplicht); - Herstart van de reguliere justitiële processen; Heropleving van het virus, wanneer dit leidt tot maatschappelijk ingrijpende effecten.
Rol organisatie	Vanwege de brede maatschappelijke consequenties (volksgezondheid, sociaal, financieel, economisch) van het nieuwe coronavirus wordt de nationale crisisstructuur opgeschaald, conform het Instellingsbesluit Ministeriële Commissie Crisisbeheersing 2016 (Stcrt. 2016, nr. 48258) en het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming. De minister van Justitie en Veiligheid is de coördinerend minister voor crisisbeheersing. Hij is verantwoordelijk voor de inrichting, de werking, de samenhang en de integrale aanpak van het crisisbeheersingsbeleid en het bijbehorende stelsel. Ook heeft hij, in nauwe samenwerking met de andere ministeries, de regie voor het versterken van de nationale veiligheid. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) geeft invulling aan deze coördinerende verantwoordelijkheid van de minister. De rol van JenV in deze crisis was en is dan ook veelomvattend. Een aantal van deze rollen zijn: - Interdepartementale coördinatie van de COVID-19 crisis; - Verantwoordelijk voor de handhaving van de voorgestelde maatregelen; - Handhaven op basis van de tijdelijke wet- en regelgeving; - Juridische check op alle noodverordeningen en ministeriele regelingen; - Treffen van tijdelijke voorzieningen op het terrein van JenV in verband met de uitbraak van COVID-19 (tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid); - Sluiting en opening van grenzen internationale samenwerking op reisadviezen, inreisverboden, quarantaine verplichtingen en uitzonderingen daarop; - Verantwoordelijk voor volgens rechtsorde bepaalde maatschappelijk primair processen als gevangeniswezen en zorg voor migratierecht. De volgende, onder JenV ressorterende organisaties, zijn op heel specifieke wijze betrokken bij de nationale crisisstructuur: - Het Nationaal Crisiscentrum (NCC) als informatieloket en ondersteuning van de nationale crisisstructuur en de daarbij betrokken partijen; - De Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb), onder voorzitterschap van de minister-president, besluit over het geheel van maatregelen en voorzieningen met het oog op een samenhangende aanpak ter voorkoming van verdere verspreiding van het coronavirus en met het oog op het beheersen van de maatschappelijke impact hiervan. - De Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) is een Commissie waar Directeuren-Generaal onder voorzitterschap van de NCTV adviezen maakt voor de MCCb. Zo nodig en mogelijk neemt deze Commissie zelf besluiten; - Het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) is actief voor de organisatie en afstemming van de publieks- en crisiscommunicatie op alle niveaus; - De gezamenlijke coördinatie en aanpak op operationeel-tactisch niveau is vormgegeven via de werkwijze Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum-Nationaal (LOCC-N) /

	Landelijk Operationeel Team-Corona (LOT-C). Het gaat hier om een multidisciplinair samenwerkingsverband tussen alle hulpverleningsdiensten, defensie, bevolkingszorg, veiligheidsregio's en ministeries. Ook vanuit de meer reguliere organisatiestructuur bezien, is er een veelheid van functionarissen en organisatieonderdelen betrokken, zoals: - Programma-DG Samenleving en COVID-19: aanpak van de COVID-19 crisis voor de middellange en lange termijn (geen formeel JenV-onderdeel, maar archivering is wel bij JenV belegd); - Bestuursdepartement: voorbereiden, communiceren, implementeren en monitoren van maatregelen o.b.v. van de adviezen van de interdepartementale NCTV (Nationale Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid) en de departementale crisisorganisatie/sinds juli 2020 projectorganisatie COVID-19; - Overige concernonderdelen en taakorganisaties: zorgdragen voor het versnellen van processen rondom COVID-19, het uitvoeren en handhaven van maatregelen en het zo veel mogelijk laten doorgaan van de reguliere taken.
Mogelijke andere betrokken (rijks)-organisaties	JenV heeft onder meer te maken met: - Minister-president: voor intensieve, bestuurlijke afstemming; - Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: afstemming over maatregelen ter bestrijding van de pandemie; - Ministerie van Buitenlandse Zaken: afstemming over openen of sluiten van grenzen; - Diverse organisaties in de veiligheidsdomein, waaronder de Rechtspraak, Politie en Veiligheidsregio's. Verder stemt JenV af met een groot aantal organisaties en instellingen vanuit de samenleving, variërend van organisaties van beroepsgroepen, (koepels) van instellingen zoals religieuze organisaties, maar ook met decentrale overheden die lokaal of regionaal maatregelen treffen.